

mâna kâ-âpacihtâhk

ôma kâ-sîwâspinêhk, âyiman mâna kiyawihk ka-âpacihtâhk êkwa ta-mâwacihtâhk mîciwina kâ-mas-kawisîskâkohk. êwakoni ôhi mîciwina sîwinikan glucose êkota ê-ihtakok ka-kî-mîcihk ka-miyoskâkohk. glucose ôma ka-kî-ohtinênen nanâtohk mîciwina ohci, tâpiskôc sîw-âya, tohtôsâpoy (kâ-wâpiskâk), starches (tâpiskôc pîswêhkasikan, wâpayôminak, êkwa sêkipatwâw-mîciwin) mîna ê-sîwinikâtêki mîciwina êkwa minihkwêwina. kâ-kîsi-mîcisoyan, ispâhkékotin anima kimihko-sîwinikan.

nâkatohkâta kahkiyaw kiyaw,
kimâmitonêyihcikan êkwa
kitahcahkom. miywâyâwin
kiwîcihikonâwâw kahkiyaw,
kiya êkwa kiwîtokêmâkanak
êkwa kitayisiyinîmak.

ispîhk ka-mîcisohk

- wîci-mîcisômitok mâna kiwîtokêmâkanak.
tânêhki: mistahi itêyihtâkwan ka-mâmawi mîcisohk. miywêyihtâkwan êwako êkwa mîna awâsisak ka-kiskinowâpahtamwak êkos îsi ka-isipimritisahhik. kistêyihtâkwan mâna êkosi kâ-itôcikâtêk êkwa ka-nanâskomohk ê-miyikowisikh pimâtisiwin êkwa mîciwin mîna kâ-miyikawiyan.
- mîcisor nistwâw tahto kîsikâw. êkâwiya osâm kinwês pêho mwayês kîhtwâm ka-mîcisoyan (môy ayiwâk nikotwâsik tipahikana).
tânêhki: nahiyikohk mîcisorhi ispîhk ita ka-kîmîcisohk mâna wîcihômakan kwayask kâ-itastêk sîwinikan kimihkohk. êkos îsi ôma ê-kî-isi-osîhtât miyaw kisê-manitow ka-isi-atoskêmakaniyik.

- kîspin êkâ kîkihk ayâyani ispîhk ka-kîmîcisoyan, pimowitâ mîciwina ta-miyoskâkoyan. *tânêhki:* kiwîcihikon ta-miy wahcikéyan pikw îtêitohtêyani. (nîmâ ahkwéhtawahcikan, tahkona pîwi-kiscikânisa êkâ cî sîw-âya).

kâ-ayâhk mâna sîwâspinêwin,
miywâsin tâpitaw ka-waskawîhk êkwa ka-mîcihk mîciwin kâ-miyoskâkohk.

kîkwây ka-mîcihk

- pâh-pîtos mâna mîciwina mîci tahtwâw kâ-mîcisoyan êkâ cî kâ-mîcisosiyân.
tânêhki: anîhi kâ-otinaman mîciwina ohci kahkiyaw mîciwin kâ-kêhcinâhômakan miyaw ka-kâhcitinahk anîhi mâna kâ-miyoskâkêmakahki êkosi mitoni ka-miyomahcihohk.
- nawasôna mîciwina nawac tâpiskôc pakwac-âyihk ohcitaw kâ-kî-isi-osihcikâtêki. (iyinito-wiyâsa êkwa kinosêw, kihcikamîwaskosiy, mînisa, maskosîminak, ayôminâpoy, kiscikânisa (lentils), iskwêsisîhkân, pîsi-kiscikânisa êkwa ê-kîsisocik pâstêw-iyiniwacisak miywâsinwa ta-otinikâtêki.)
tânêhki: anîhi mîciwina askîhk kâ-otinamihk mâwaci-miywâsinwa miyawihk ohci. ôhi mîciwina mâna ohcitaw ê-kî-miyikowisiyahk tamiyoskâkoyahk êkwa namôy wâhyaw ohci wâskahikanihk ka-miskamihk.
- nawasôna ôhi mîciwina ayisk mistahi fibre kâ-isiyihkâtêk astêw êkota: kistikâni-pîswêhkasanakan, kîkisêpâ-mîciwina êkwa pasta, aski-sîw-âya, pîwi-kiscikânisa êkwa legumes (ê-pâsocik iyiniwacisak êkwa kiscikânisa (lentils)) mâna miywâsinwa ka-otinamihk.
tânêhki: kikispokâkon mâna mîciwina mistahi kâ-ayâki fibre êkwa kâ-yâsipayin sîwinikan (glucose) mîna cholesterol kâ-astêk kimihkohk.
- mistahi nawac mîci pîwi-kiscikânisa.
(ê-osk-âyiwiki, ê-âhkwatiki êkâ cî ê-kaskâpiskahamihk).
tânêhki: mistahi astêwa nutrients ka-miyoskâkohk miyawihk mâna ôhi pîsi-kiscikânisa.
- ati-nôhteyâpâkwêyani, minihkwêhkan kâ-kanâtahk nipyi.
namôy nânitaw apisîs ta-otinamihk sîwinikanikhâna.
tânêhki: ka-ispâhkêpayiw sîwinikan kimihkohk minihkwêyani “sîwâpoya, mînisâpoya êkwa pihtahtêwâpoy ê-sîwinikâtêk mîna tâpiskôc “Tang” êkwa “Kool-Aid”.

- nâkatohkâta sîwinikana êkwa sîwahcikana. (tâpiskôc sîwahcikan iskwêyâc kâ-mîcihk, tâwâyihk kâ-pôskosicik sîwahcikanak (donuts), sîwâsa êkwa sîwinosa).

tânêhki: ka-isphâhképayiw sîwinikan kimihkohk mâna mistahi osâm kâ-mîciyan êkwa kâ minihkwêyan kîkwaya kâ-sîwinikâtêki.

- nâkatohkâta mîciwina osâm mistahi kâ-wiyinowahki êkwa kâ-tômâki. (tâpiskôc anihî kâ-sâsâpiskisikâtêki mîciwina, pimiy êkwa napacâkosikhâna). pakâhtâ, kîsisa, nawacî êkâ cî nasihkâci-pakâhtâ kîkwaya ita kékâc ê-ohtêk nipyi.
- tânêhki:** sôhki-atoskêmakan kitêh kîspin mîciyani kâ-wiyinowahki mîciwin êkwa ahpô étikwê nawac ka-mâci-kosikwatîn. nahiyikohk mâna kâ-

ispîhtinikwatihk nawac ka-miyo-atoskêmakan kitêh, wîcihômakan iyikohk sîwinikan ka-âstêk kimihkohk.

tânimayikohk ka-mîcihk

- nasihkâc mîciso êkwa pôni-mîciso ispîhk nahêyihtamiyani.

tânêhki: nahiyikohk ka-otinaman mîciwin mitoni mâna miywâsin kiyawihk. kîspin osâm mistahi mîcisoyani, ka-kanawêyihtêni kiyawihk anima maskawisîwin êkwa ka-ispayin pêyakwan tâpiskôc wiyin.

miyo-mîciso!
miyo-pimâtisi!

pîwi-kiscikânisa
• nîso ahpô ayîwâk
• nawaç pâh-pitos-âya
• âpihtaw sâkaskinâhtâ kitoyâkan
piuri-kiscikânisa asici

pêyak sîw-âya
êkâ cî mînisa

omisi kitoyâkan
ka-kî-isinâkohtâyán

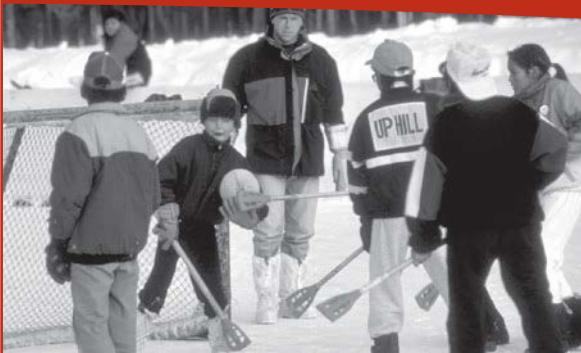
Starch
pêyak ôta ohci:
• kistikâni-pahkwésikan
• kistikâni-piswêhkasikan
• askipwâwi
• kistikâni-pasta
• osâwi-wîpajowinak
• askipwâwi

maskawisîwin
kâ-miyikoyahk
pêyak ôta ohci:
• iyînto-wiyâs
• kinosew
• pâhkahâhkwan
(môya mâka wasakaya)
• pakâni-pimiy
• wâwa

tohtôsâpoy
êkâ cî nipyi

mahti kocichtâtân!

Conseil Cri de la santé et des services sociaux de la Baie James
σ Δάνα Λε ΑΓΓΔ ΛΔΔ Λα ΛΤΓ Λρδ
Ils kâ-apicik nihiyawak miywâtin êkwa pituw âwiyek kâ-wîcîht - James Bay

kîkwây pêyak ka-kî- mêskotônaman ka-kî-itôtêñ kwayask ka-nâkatêyihtaman kimâmitonêyihcikan, kiyaw êkwa kitahcahkom?

tâpiskôc kahkiyaw aniki kâ-pimâtisicik, kiyawinawa mîna
ê-kî-osîhcikâtêki ka-waskawîmakahki.

tânêhki: êkâya koskowâtapi – wâh-waskawî êkosi nawac
ka-miyo-atoskêmakan kiyaw. kâ-pimohtêyan, kâ-nîmihitoyan,
kâ-nitâmisoyan êkwa kâ-mâcîyan ka-miyo-tôtâkon ohci sîwinikan
kimihkohk êkwa kâ-ispîhtinikwatiyan.

tahto kîsikâw mânâ kakwê-waskawî

- nânitaw mânâ kakwê-itahkamikisihkan.
- tahto kîsikaw mânâ waskawî, tâpiskôc atâwêwikamikohk ka-isi-pimohtêyan.
- wêhtinahk mâcehtâ êkwa nasikhâc nawac mistahi kika-ati-itôtêñ.
- nânitaw isi mâmawohkamikisik mânâ kiwîtokêmakanak (tâpiskôc kikasâmêhtêwin, mawisowin, nîmihitowin).
- mêtawê ôhi mêtawêwina tâpiskôc sôniskwâtahikêwin êkwa pâkâh-towêwin.
- miywêyihta nawac kimiyomahcihowin êkwa kimiywâyâwin.

kihcêyihta kiyaw. kâkikê mânâ manâcîh cistêmâw.

tânêhki: nawac âyiman kiyaw ta-nôtinahk sîwâspinêwin mânâ
kâ-pîhtwâyan. pîhtwâyanı nawac ka-kî-wêhci-kâhtinêñ otêhâspinêwin
êkwa kâ-nipowisipayihk. mâmiskôtamok kimiywâyâwi-otatoskêw
tânisi ka-kî-isi-pôni-pîhtwâyan.

pa-pêyâhtak itâpacichtâ minihkwêwin

tânêhki: minihkwêyani ka-ispâhkêpayiw sîwinikan kimihkohk,
kika-mâcî-wiyinon êkwa namôy kwayask ka-isi-atoskêmakan maskihkiy
kiyawihk. mâmiskôtamok kimiywâyâwi-otatoskêw tânimayikohk
minihkwêwin namôy nânitaw ka-isi-mâyiskâkoyan.

Across the country, the Canadian Diabetes Association is leading the fight against diabetes by helping people with diabetes live healthy lives while we work to find a cure. Our community-based network of supporters help us provide education and services to people living with diabetes, advocate for our cause, break ground towards a cure and translate research into practical applications.

*This document reflects the 2013 Canadian Diabetes Association Clinical Practice Guidelines. ©2013 Copyright

 Canadian
Diabetes
Association

diabetes.ca | 1-800 BANTING